

IZVJEŠTAJ S MEĐUNARODNOG STUDENTSKOG SIMPOZIJA UDRUŽENJA STUDENATA FILOZOFIJE (USF): *KONTROLA? SLOBODA?* *SUBJEKT?*

Od 20. do 22. svibnja 2015. godine u konferencijskoj dvorani Filozofskog fakulteta u Zagrebu održan je Međunarodni studentski simpozij Udruženja studenata filozofije (USF) pod nazivom *Kontrola? Sloboda? Subjekt?*, organiziran od studenata i studentica Đurđice Degač, Nikole Cerovca, Karla Juraka, Nina Kadića, Antonije Šikljan i Nikole Tomašegovića. Na simpoziju je u intelektualno stimulatívnoj, ali i inkluzívnoj i nepretencioznoj atmosferi sedamnaestero izlagača predstavilo šesnaest radova te se održala otvorena rasprava naslovljena „Politička pedagogija – Treba li nas se odgajati za demokraciju?“. Izlaganja su trajala po 25 minuta i nakon svakog izlaganja slijedilo je 10 minuta rasprave.

U srijedu 20. svibnja je na otvaranju simpozija održana uvodna riječ. Nakon toga su izlagali Vinko Drača, Josip Cmrcenjnak, Tajana Tadić, Stevan Salatić, Filip Drača te Nino Kadić i Goran Stambolija.

Vinko Drača se u izlaganju „Glasina kao sredstvo političke mobilizacije“ osvrnuo na pojam

glasine kao neformalnog sredstva prenošenja informacije u kontekstu 18. i 19. stoljeća pri čemu je glasina služila kao sredstvo mobilizacije slojeva društva isključenih iz dominantne medijske kulture (tisak). Također se referirao na primjere glasina u suvremenoj popularnoj kulturi koji kroz svoju moralnu dimenziju služe kao sredstvo društvene i političke kontrole.

Nakon njega, Josip Cmrcenjnak održao je izlaganje na temu „Dug kao tehnika dresure i arhetip društvenog odnosa: Maurizio Lazzarato i proizvodnja neoliberalnog subjekta“. Koristeći *topos* Lazzaratova „zaduženog čovjeka“ izlagač je, definirajući dug tehnikom kojom se upravlja pojedincima i kolektivnom svijesću, rekonstruirao historijsko-antropološke pretpostavke koje stoje iza pojma *duga*, služeći se Graeberovim, Nietzscheovim i Deleuzeovim teorijama.

Tajana Tadić je govorila o konstrukciji *killable subject*-a u ratu protiv terorizma te je povezala rasne i rodne klasifikacije s dehumanizirajućim gledanjem na biopolitičkog Drugog, a Stevan Salatić

govorio je o Hobbesovu shvaćanju suvereniteta te ga je primijenio u kritici onog što su nazvali suvremenim teorijama demokracije, pritom naglašavajući važnost rada institucija civilnog društva.

Također su izlagali Filip Drača koji je u izlaganju „Libertarijanizam kao represivna teorija“ predstavio ekonomski liberalizam kao teoriju koja je inherentno represivna te u pojedinim slučajevima (Hayek, Rothbard) profašistička te Nino Kadić i Goran Stambolija koji su, fokusirajući se na radove Immanuela Kanta i Johna Heila, razmatrali problem slobodne volje kroz prizmu ontologije kategorijalnih i dispozicijskih svojstava.

U četvrtak, 21. svibnja, izlagali su Zorica Mijartović, Vladimir Milenković i Miloš Miladinov te se poslije izlaganja održala otvorena rasprava na temu „Politička pedagogija – Treba li nas se odgajati za demokraciju?“.

U izlaganju na temu „Platonova *paideja* kao način restauracije stare helenske običajnosti“, Zorica Mijartović je obrazovanje u strogo kontroliranim uvjetima implicitno Platonovoj ideji *paideje* dovela u vezu s neslobodom subjekta te je istaknula slične obrasce u nekim suvremenim praksama odgoja i obrazovanja.

Vladimir Milenković je u izlaganju „Večno vraćanje i (ne)identičnost subjekta: o Ničeovom filo-

zofskom aktu“ na primjeru djela „Tako je govorio Zaratustra“ problematizirao učitavanje postmodernističkih ideja u Nietzscheove radove te je njegovo poimanje subjekta odredio kao modernističko (u smislu da se stvaralačka snaga crpi iz samootuđenja), a ne postmodernističko (u smislu reinvencije subjekta).

Nakon njega je govorio Miloš Miladinov, koji je izlagao na temu „Prevladavanje filozofije subjektivnosti u Hajdegerovoj poznoj filozofiji“.

Nakon izlaganja uslijedila je rasprava. Na raspravi se polemiziralo o tome postoji li ispravan način da se bude demokracijan, o adekvatnosti postojećeg okvira demokracije za demokratsko djelovanje, o ulozi škola i medija u razvijanju svijesti o demokraciji, kao i o potencijalnom razvijanju alternativnih vidova demokracije. Većina diskutanata složila se da je odgajanje za demokraciju potrebno jer osposobljava subjekt za djelovanje na korist sebe i drugih.

U petak, 22. svibnja, izlagali su Mihovil Lukić, Viktor Ivanković, Dražen Rastovac, Nikola Cerovac, Karlo Jurak i Nikola Tomašević.

Mihovil Lukić je izlagao na temu „Etika i *nudging*. Potraga za uvjetima koji *nudging* čine prihvatljivim“. *Nudging* je, pozivajući se na Richarda Thaler i Cass Sunstein, odredio kao vršenje utje-

caja na ljude da donesu odluke koje bi im život učinile boljima.

Viktor Ivanković je također govorio o *nudgingu* te ga sagledao iz perspektiva libertarijanskog paternalizma, prisilnog paternalizma i anti-paternalizma.

Dražan Rastovac je govorio o partikularizmu i moralnoj odgovornosti. Stavio je u opreku partikularizam i generalizam te iznio poglede A. Goldmana kojeg izlagač pozicionira između ove dvije pozicije. Njegova pozicija se naziva pozicijom iskrenih pravila.

Nikola Cerovac je u svom izlaganju sagledao društveni prostor kao prostor proizvodnje koristeći pri svojoj interpretaciji tekstove Karla Marxa i Henrija Lefebvrea. Istaknuo je da Lefebvre kritizira poststrukturaliste i humanističke marksiste zbog korištenja prostornih metafora, što zapravo prikriva značaj društvenog prostora (prostora na kojem proizvodni odnosi kreiraju stvarnost) i dovodi do svojevrsnog ideološkog iskrivljenja.

Karlo Jurak je u svom radu komparirao političku ekonomiju i lingvistiku na temelju njihovih dominantnih teorijskih paradigmi. Iznio je teorije koje opovrgavaju autonomnu subjektivnost u političkoj ekonomiji i lingvistici te ih vraćaju u njihov širi društveno-politički kontekst.

Nikola Tomašegović zatvorio

je simpozij svojim izlaganjem u kojem je problematizirao pojmove „ideologije“ i „mentaliteta“ te njihov međusobni odnos. Izlagač je razložio historijsku genezu ova dva pojma i usporedio njihovo korištenje unutar historijske znanosti te ih pokušao pomiriti u sustavu koji bi naglasak stavio na društvenu konstrukciju mentalnih struktura.

Nakon izlaganja, izlagačima su dodijeljene potvrde o izlaganju na simpoziju.

Marija Dejanović